

**040. Bijbelstudie over
YESHUA NA INI OWRU TESTAMENTI
YESHUA IN DE TENACH - YESHUA B'HATENACH**

ישוע בהתנ"ך

“Zie, Mijn knecht, die Ik ondersteun; Mijn uitverkorene, in wie Ik een welbehagen heb. Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd...” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 42:1).¹ Deze woorden herinneren ons aan de stem die uit de hemel kwam, nadat Yeshua in de Jordaan ondergedompeld werd, terwijl Ruach haQodesh [de Heilige Geest] als een duif op Hem neerdaalde. Dat is geen toeval! Het gaat hier namelijk om een profetie die daadwerkelijk deze gebeurtenis betreft! In de תנ"ך TeNaCH [de Hebreeuwse Bijbel] staan er her en der soms kleine, soms wat langere teksten, verdeeld over de תורה Tora, de profetische boeken en de תהלים Tehilim [Psalmen], die de komst, maar ook de wederkomst van de Mashiach [Messias] voorspellen. Menige tekst op zich lijkt op het eerste gezicht nergens op te slaan en is zonder kennis van ברית החדשה B'rit haChadasha [het Nieuwe Testament] nauwelijks te begrijpen. Dat verklaart ook de grote moeite die vele van onze Joodse broeders en zusters hebben om in Yeshua hun eigen langverwachte Mashiach te zien. Indien men echter alle profetieën uit de TeNaCH aangaande de Verlosser inventariseert en rangschikt, dan begint het hele leven van Yeshua langzaam duidelijk zichtbaar te worden.

De geboorte van de Mashiach

Het begin van de B'sora haTova [blijde boodschap] van Yeshua haMashiach is precies zoals het geschreven staat bij de profeten: “Zie, Ik zend Mijn bode, die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal.” **Surinaams:** “Luku, Mi de seni Mi boskopuman go na Yu fesi, disi sa go na fesi meki pasi gi Yu!” **Hindoestaans:** “Dekh, U Hamár sanesia hai. Eke Ham Tor áge patháila manai logan ke dil tore khátin tayár kare ke!” **Javaans:** “Ya wong iki sing tak kongkon teka ndisik, kongkon nata atiné wong-wong, supaya pada gelem nggugu marang Kowé!” (מלאכי Mal'achi [Maleachi] 3:1).² “Bereidt in de woestijn de weg van Adonai, effent in de wildernis een baan voor onze G'd.” **Surinaams:** “Un meki pasi klari gi Masra ini a dreisabana, meki den futupasi fu En leti!” **Hindoestaans:** “Prabhu khát rasta tayár maidán me aur sojha kar ki u opar ái sake!” **Javaans:** “Nang wustèn ènèng wong bengok-bengok, ngomongi wong-wong kongkon pada nata uripé, awit Gusti arep teka!” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 40:3).² Deze bode was Yochanan haMat'bil [Johannes de Doper], een Nazir [Nazireër]. Hij leefde in de woestijn en riep de Israëlieten op tot T'shuva [berouw en ommekeer] en zich te laten onderdompelen tot vergeving van zonden om hen op de spoedige komst van de Mashiach [Messias] voor te bereiden. Over de geboorte van de Mashiach in Beit Lechem [Betlehem] zijn ons de volgende teksten bekend: “Zie, de jonkvrouw zal zwanger worden en een Zoon baren; en zij zal Hem de naam Imanu'el [Immanuël] geven.” **Surinaams:** “Luku, wan nyunwenke sa kisi bere, a sa meki wan manpikin, disi den sa kari Imanu'el [Emanuel].” **Hindoestaans:** “Sun, kania ke ek beta paida hoiga. Aur okar nám Imanu'el [Emánuwel] rahiga.” **Javaans:** “Enèng prawan bakal meteng lan nglairké anak lanang, sing bakal dijenengké Imanu'el [Imanuè].” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 7:14).³ “En gij, Beit Lechem Efrata [Betlehem Efrata], al zijt gij klein onder de geslachten van Yehuda [Juda], uit u zal Mij voortkomen die een Heerser zal zijn over Yisra'el [Israël] en wiens oorsprong is vanouds, van de dagen der eeuwigheid!” **Surinaams:** “Yu, Beit Lechem Efrata [Betlehem Efrata] na Yudakondre, yu no de a moro pikinwan na mindri fu den tra granfoto fu Yehuda [Yuda], bikasi na yu a Edeman sa komopo, disi sa tiri mi pipel Yisra'el [Israel].” **Hindoestaans:** “He Yehuda [Yuda] dihát ke Beit Lechem Efrata [Betlehem Efrata] sahar, tu ek chota sahar báte. Tabbo tore me ek barka ádmi paida hoiga. U Hamár Yisra'el [Israel] ke játi ke ek accha caráwe wála ghat rahiga. Ohi se tu sab se chota sahar na báte!” **Javaans:** “Kowé Beit Lechem Efrata [Bètlehèm Efrata] nang tanah Yehuda [Yudah], kowé ora pisan-pisan kuta sing tyilik déwé nang tanah Yehuda [Yudah], awit sangka kowé bakal metu pangon sing bakal nuntun umatku Yisra'el [Israèl].” (מיכא Micha [Micha] 5:1).⁴ “Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder en men

noemt Hem Wonderbare Raadsman, Sterke G'd, Eeuwige Vader, Vredevorst. Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over Zijn koninkrijk, doordat Hij het sticht en grondvest met recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid.” (ישעייהו) Yeshayahu [Jesaja] 9:5-6).⁵ Na acht dagen ontving Hij de naam Yeshua, die door de engel genoemd was, eer Hij in de moederschoot was, bij de בְּרִית־מִילָה B'rit Mila [besnijdenis], die Hij onderging overeenkomstig het gebod: “Op de achtste dag zal het vlees van zijn voorhuid besneden worden.” (ויקרא) Vayiq'ra [Leviticus] 12:3).⁶ Na de geboorte van Yeshua was Mir'yam [Maria] 40 dagen onrein, en toen de dagen van hun reiniging naar de Tora van Moshe vervuld waren, brachten zij Hem naar Yerushalayim [Jeruzalem] om Hem aan de Eeuwige op te dragen, gelijk geschreven staat in de Tora van Adonai: “Wanneer een vrouw moeder wordt en een kind van het mannelijk geslacht baart, dan zal zij zeven dagen onrein zijn; als in de tijd van haar maandelijksse afzondering zal zij onrein zijn. - Drieëndertig dagen zal zij blijven in het reinigingsbloed; niets heiligs zal zij aanraken, naar het heiligdom zal zij niet komen, totdat de dagen van haar reiniging vervuld zijn. - Als de dagen van haar reiniging vervuld zijn, zal zij voor een zoon of voor een dochter een eenjarig schaap ten brandoffer, en een jonge duif of tortelduif ten zondoffer, naar de ingang van de מִשְׁכָּן Mish'kan [tabernakel] tot de כֹּהֵן Kohen [priester] brengen. Deze zal het voor het aangezicht van Adonai offeren en over haar verzoening doen; dan zal zij rein zijn van haar bloedvloeïing. Dit is de wet voor haar die gebaard heeft, hetzij het een kind van het mannelijk of van het vrouwelijk geslacht betreft. Indien echter haar vermogen niet toereikend is voor een stuk kleinvee, dan zal zij twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen: de ene ten brandoffer en de andere ten zondoffer, en de Kohen [priester] zal over haar verzoening doen, en zij zal rein zijn.” (ויקרא) Vayiq'ra [Leviticus] 12:2,4,6-8).⁷ Mir'yam bracht twee tortelduiven. En zie, er was een man te Yerushalayim [Jeruzalem], wiens naam was Shim'on [Simeon], en deze man was een צַדִּיק Tzadiq en חָסִיד Chasid [rechtvaardige en vrome], en hij verwachtte de vertroosting van Yisra'el [Israël], en Ruach haQodesh [de Heilige Geest] was op hem. En hem was door Ruach haQodesh een g'dsspraak gegeven, dat hij de dood niet zou zien, eer hij de Mashiach van Adonai gezien had. En hij kwam door de Ruach [Geest] in de tempel. En toen de ouders het kind Yeshua binnenbrachten om met Hem te doen overeenkomstig de gewoonte der Tora, nam ook hij het in zijn armen en hij loofde haShem en zeide: “Nu laat Gij, Adonai, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord, want mijn ogen hebben Uw Heil יְשׁוּעָה Yeshuat'cha) gezien, dat Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle volken: licht tot openbaring voor de Goyim [heidenen] en heerlijkheid voor Uw volk Israël gelijk geschreven staat: “Ik stel U tot een licht der volken, opdat Mijn Heil יְשׁוּעָתִי Yeshuati) reike tot het einde der aarde.” (ישעייהו) Yeshayahu [Jesaja] 49:6).⁸ Toen koning Herodes hoorde dat er in Beit Lechem [Betlehem], de stad van David, de nieuwe Koning der Joden geboren was, ontstak hij in hevige toorn en zond bevel om in Beit Lechem en het gehele gebied daarvan al de jongetjes van twee jaar oud en daar beneden om te brengen. Toen werd vervuld het woord, gesproken door Yir'm'yahu haNavi [de profeet Jeremia], toen hij zeide: “Hoor, te Rama klinkt een klacht, bitter geweest: Rachel weent om haar kinderen, zij weigert zich te laten troosten over haar kinderen, omdat er geen meer is!” **Surinaams:** “Furu krei nanga dyeme de fu yere ini Rama. Na Rachel e krei fu en pikin ede. A no wani fu sma trowstu en, bika den pikin no de moro!” **Hindoestaans:** “Ráma sahar me suna hai ki Rachel ápan larkan khátin pit-pitke rowe hai aur koi na oke samjhái sake hai. Usab to mar gail hai!” **Javaans:** “Wong-wong pada krungu swara sesambat lan tangisan seru nang kuta Rama; awit Rachel nangisi anak-anaké; ora gelem dilipur, awit anak-anaké wis pada mati!” (ירמיהו) Yir'm'yahu [Jeremia] 31:15).⁹ Mir'yam en Yosef waren echter van tevoren naar Egypte gevlucht met het kind Yeshua omdat zij door een engel gewaarschuwd werden, en zij bleven daar tot de dood van Herodes, opdat vervuld zou worden hetgeen de Eeuwige door de profeet gesproken heeft, toen hij zeide: “Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen!” **Surinaams:** “Mi ben kari Mi Pikin komoyo te na Egiptikondre!” **Hindoestaans:** “Ham ápan Beta ke Egypte ke des me se bolaili hai!” **Javaans:** “Aku nyeluk Anakku sangka Egipte!” (הושיע) Hoshea [Hosea] 11:1).¹⁰

De bediening van Yeshua

De meeste tijd van Zijn aardse leven verbracht Yeshua rondom de Yam Kineret [het meer van Galilea]. En Hij verliet Natzaret en ging wonen te K'far Nachum [Kapernaum], aan de zee, in het

gebied van Zevulon en Naf'tali, opdat vervuld zou worden het woord, door Yeshayahu haNavi [de profeet Jesaja] gesproken, toen hij zeide: *“Zoals Hij in het verleden smaad bracht over het land van Zevulon en over het land van Naf'tali, zo brengt Hij in de toekomst eer over de weg der zee, de overzijde van de Jordaan, de landstreek der heidenen. Het volk dat in donkerheid wandelt, ziet een groot licht; over hen die wonen in een land van diepe duisternis, straalt een licht!”* **Surinaams:** *“Un arki, sma fu Zevulon nanga Naf'tali, di e libi na a pasi di e go na se, ini a kontren di de na a tra sei fu a Yordanliba, un sma fu Galilea, pe furu sma e tan di no de Dyu: Unu di e libi na ini dungru, si wan bigi faya. Unu di e libi ini a kondre pe un de fu dede, wan faya opo kon gi unu!”* **Hindoestaans:** *“He Zevulon aur Naf'tali ke dihát log, tulog samundar ke kináre rahe hai. Aur Yordán ke nadi ke upár rahane wálan, aur Gálilea ke dihát ke dher manai log, tulog ekdam se andhiár me rahe hai. Baki tulog ek bisál joti dekhihe. Aur anjor hoi jáiga u manai log khátin jaun ek andhiár des me rahe hai jáha maut ráj kare hai!”* **Javaans:** *“Tanah Zevulon lan tanah Naf'tali, tanah sing nang sak uruté dalan nang mér, nang sabrangé laut Yordan, tanah Galiléa panggonané bangsa-bangsa liya. Bangsa sing manggon ing pepeteng wis weruh pepadang gedé. Srengéngé wis njedul kanggo wong-wong sing manggon nang tanah sing dikwasani pati!”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja 8:23]).¹¹ Van toen aan begon Yeshua te prediken en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. En men bracht vele bezetenen tot Hem; en Hij dreef de geesten uit met Zijn woord en die ernstig ziek waren genas Hij allen, opdat vervuld zou worden, hetgeen gesproken werd door Yeshayahu haNavi [de profeet Jesaja], toen hij zeide: *“Nochtans, onze ziekten heeft Hij op zich genomen, en onze smarten gedragen.”* **Surinaams:** *“A tyari den swakifasi fu wi, èn A teki wi siki na En tapu!”* **Hindoestaans:** *“U hamlogke bemári ápan uppar lei leis hai, aur hamlogke dukh kátis hai!”* **Javaans:** *“Dèkné wis nyangga kasangsané awaké déwé lan lelarané awaké déwé Dèkné wis nambani!”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja 53:4]).¹² Yochanan [Johannes], die op bevel van de slechte koning Herodes gearresteerd was, hoorde in de gevangenis de werken van de Mashiach en liet Hem door zijn Tal'midim [discipelen] de vraag overbrengen: Zijt Gij het, die komen zou, of hebben wij een ander te verwachten? En Yeshua antwoordde en zeide tot hen: Gaat heen en boodschapt Yochanan wat gij hoort en ziet: *“Te dien dage zullen de doven Schriftwoorden horen, en van donkerheid en duisternis verlost, zullen de ogen der blinden zien. Dan zullen de ogen der blinden geopend en de oren der doven ontsloten worden; dan zal de lamme springen als een hert en de tong van de stomme zal jubelen.”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 29:18, 35:5-6).¹³ Het was Yeshua, van wie Adonai gezegd heeft: *“Ik, de Eeuwige, heb U geroepen in gerechtigheid, Uw hand gevat, U behoed en U gesteld tot een verbond voor het volk, tot een licht der natiën: om blinde ogen te openen, om gevangenen uit de kerker te leiden, uit de gevangenis wie in duisternis gezeten zijn.”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 42:6-7).¹⁴ En Yeshua sprak in gelijkenissen tot de scharen en zonder gelijkenis zeide Hij niets tot hen, opdat vervuld zou worden het woord, gesproken door de profeet, toen hij zeide: *“Ik wil Mijn mond tot een spreuk open doen, Ik wil aloude verborgenheden verkondigen! - Mi sa leri den sma nanga agersitori. Mi sa tyari den sani kon na krin san ben kibri sensi di grontapu meki! - Ham káháni se sikhábe. Aur ham u sab cij batábe jaun dunia howe se pahile ab talak chipal raha! - Nèk aku mulang, aku nganggokké gambar. Aku bakal ndunungké prekara-prekara sing kasimpen wiwit jagat digawé!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 78:2).¹⁵ Zijn Tal'midim [discipelen] vroegen Hem: Waarom spreekt Gij tot hen in gelijkenissen? Hij antwoordde hun en zei: Ik spreek tot hen in gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen of begrijpen. En aan hen wordt de profetie van Yeshayahu vervuld, die zegt: *“Ga, zeg tot dit volk: Hoort aldoor, maar verstaat niet, en ziet aldoor, maar merkt niet op. Maak het hart van dit volk vet, maak zijn oren doof en doe zijn ogen dicht kleven, opdat het met zijn ogen niet zie en met zijn oren niet hore en opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde.”* **Surinaams:** *“Yere un o yere, ma un no o ferstan noti, èn luku un o luku, ma un no o si noti. Bika a pipel disi trangayesi. Den no wani arki moro, èn den tapu den ai. Noso den bo si nanga den ai, den bo yere nanga den yesi, èn den bo ferstan nanga den ati tak' den mus drai den libi fu Mi kan dresi den!”* **Hindoestaans:** *“Tulog kán se sunihe baki na samajhihe. Tulog takihe baki kuch na dekhihe. I játi log hamár uppar ápan dhián na lagáwe hai. Usab na mánge hai ákhi se dekhe, kán se sune, aur akkil kám me láwe, jeme ulog ápan man na badale, aur ham usabke dil accha kari!”* **Javaans:** *“Kowé bakal bolak-balik krungu, nanging ora dunung. Kowé bakal bolak-balik ndeleng, nanging ora weruh. Awit bangsa iki ndablek, kupingé budek lan mripaté merem rapet.*

Awit semunggoné ora ngono, mesti mripaté weruh lan kupingé krungu, pikirané bisa dunung terus pada teka marani Aku lan ninggal uripé sing dosa, mesti terus tak waraské. Kuwi tembungé Gusti Elohim!” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 6:9-10).¹⁶ Maar uw ogen zijn zalig, omdat zij zien, en uw oren, omdat zij horen. - En Yeshua kwam te Natzaret, waar Hij opgevoed was. Hij ging volgens zijn gewoonte op Yom Shabat [de sabbatdag] naar de synagoge en stond op om de Haf'tara voor te lezen. Het boek van de profeet Yeshayahu werd Hem ter hand gesteld en toen Hij het boek geopend had, vond Hij de plaats, waar geschreven is: “De Geest van Adonai is op Mij, omdat de Eeuwige Mij gezalft heeft; Hij heeft Mij gezonden om een blijde boodschap te brengen aan ootmoedigen, om te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; om uit te roepen een jaar van het welbehagen van Adonai.” **Surinaams:** “A Yeye fu Masra de na Mi tapu, bika A poti mi fu tyari Bun Nyunsu gi den pôtiwan. A seni Mi fu taigi den sma di feyanti poti na strafu, tak' den o lusu. A seni mi fu meki breniman si baka, fu puru sma na ini katibo, èn fu taki tak' a ten doru fu Masra sori En bunfasi!” **Hindoestaans:** “Prabhu ke Átma Hamár uppar hai. U to Hamme ápan Pawitr Átma deis hai u manai logan ke khus khabar sunáwe khátin jaun ke dil chota hai. Dher manai jaise jahal me bánhal hai, aur u Hamke patháis hai u logse batáwe ke ki: Tulog chutkára paihe! Aur andha wálan se batáwe ke ki: Tulog dekhihe! U Hamme bhi patháis hai dabáwal wálan ke choráwe khátin aur har ek se bole ke ki: Parmeswar ke bhalái ke tem ái gail hai!” **Javaans:** “Rohé Gusti ana ing Aku, awit Gusti wis milih Aku. Aku dikongkon nggelarké kabar kabungahan marang wong mlarat. Wong setrapan kudu tak kabari nèk bakal dietokké lan wong lamur bakal weruh. Aku kudu ngluwari sing ngalami kasangsaran. Lan menèh, Aku kudu ngabarké nèk saiki wis wantyiné enggoné Gusti Elohim ngétokké kabetyikané marang manungsa!” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 61:1-2).¹⁷ Daarna sloot Hij het boek, gaf het aan de Shamash [dienaar] terug en ging zitten. En de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. En Hij begon tot hen te zeggen: Heden is dit schriftwoord voor uw oren vervuld.

De intocht in de heilige stad

En toen zij Yerushalayim [Jeruzalem] naderden en te Beit Pagai [Bethfage] kwamen, aan de Olijfberg, toen zond Yeshua twee Tal'midim [discipelen] uit, tot wie Hij zeide: Gaat naar het dorp, dat tegenover u ligt, en terstond zult gij een ezelin vastgebonden vinden, en een veulen bij haar. Maakt haar los en brengt haar tot Mij. En indien iemand u iets erover mocht zeggen, zegt dan: de Heer heeft ze nodig. Hij zal ze terstond terug zenden. Dit is geschied, opdat vervuld zou worden hetgeen gesproken is door de profeet, toen hij zeide: “Jubel luide, gij dochter van Tziyon [Sion]; juich, gij dochter van Yerushalayim [Jeruzalem]! Zie, uw Koning komt tot u, Hij is rechtvaardig en zegevierend, nederig, en rijdende op een ezel, op een ezelshengst, een ezelinnejong!” **Surinaams:** “Opo yu sten, yu wenke fu Tziyon [Sion]; nyanprei, yu wenke fu Yerushalayim [Yerusalem]! Luku, yu Kownu de kon na yu nanga safri ati èn sakafasi, A sidon rei na wan buriki tapu, na wan buriki pikin!” **Hindoestaans:** “He Tziyon [Sion] ke aurat log, khusi rahu; Yerushalayim [Yerusalem] ke aurat log, khusi rahu! Dekh, tulogke Rája tulogke pás áiga. U bahut dhira ádmi hai aur ek gadahi ke bacca par baithke cale hai!” (זכרייה Zechar'ya [Zacharia] 9:9).¹⁸ Nadat de Tal'midim heengegaan waren en gedaan hadden, zoals Yeshua hun had opgedragen, brachten zij de ezelin en het veulen en zij legden hun klederen erop, en Hij ging daarop zitten. En het merendeel der schare spreidde hun klederen op de weg, anderen sloegen takken van de bomen en spreidden die op de weg. En de scharen, die voor Hem uit gingen en die volgden, riepen, zeggende: Hoshana de Zoon van David! “Gezegend Hij, die komt in de naam van de Eeuwige; wij zegenen U uit het huis van Adonai! - Blesi de tapu a Wan di e kon ini a nen fu Masra! - U sukhi hai aur Prabhu ke nám se áwe hai! - Muga kaberkahan sing teka ing jenengé Gusti!” (תהלים Tehilim [Psalmen] 118:26).¹⁸ En Hij ging de tempel binnen en vond daar de verkopers van runderen en schapen en duiven, en de wisselaars, die daar zaten. Hij maakte een zweep van touw en begon de kooplieden uit te drijven, alsook de schapen en de runderen; en het geld van de wisselaars wierp Hij op de grond, hun tafels keerde Hij om en de stoelen van hen, die de duiven verkochten. En Hij zeide tot hen: Er staat geschreven: “Is dit huis, waarover Mijn Naam is uitgeroepen, in uw ogen een rovershol?” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 7:11).¹⁹ En Zijn Tal'midim herinnerden zich, dat er geschreven is: “Ik ben een vreemde geworden voor Mijn broeders, een onbekende voor de zonen van Mijn moeder; want de ijver voor Uw huis heeft Mij verteerd, en de smaadwoorden van wie U

smaden, kwamen op Mij neder.” **Surinaams:** “Mi kon tron wan fremdu suma gi den brada fu Mi, èn den pikin fu Mi mama no sabi Mi moro, bikasi a feti, di Mi ben feti fu Yu oso, nyan Mi ati krin krin; èn a koskosi fu den sma, disi ben kosi Yukon fadon na Mi tapu!” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 69:9-10).¹⁹ De overpriesters en schriftgeleerden, evenals de voornaamsten van het volk, zochten gelegenheid Hem om te brengen, maar zij vonden niets dat zij zouden kunnen doen, want al het volk hing aan Zijn lippen. Yeshua sprak tot hen in gelijkenissen en vroeg aan de geestelijke leiders van het volk: Hebt gij ook dit schriftwoord niet gelezen: “De steen die de bouwlieden versmaad hebben, is tot een Hoeksteen geworden; van de Eeuwige is dit geschied, het is wonderlijk in onze ogen!” **Surinaams:** “A ston di den mesreman feni tak’ no bun, na a srefi ston dati tron a moro prensari ston fu a heri oso. Disi na Masra wroko, èn un e ferwondru fu si dati!” **Hindoestaans:** “Jaun ita ghar banáwe wálan be-kámil mánis raha, u sab se kámil ita mánal gail hai. I Parmeswar ke kám hai, aur i sab dekhke hamlog acambho hoila. Baki je ita par giriga, ki to je par ita giriga, u nás hoi jáiga!” **Javaans:** “Watu sing ora dikanggokké karo sing nggawé omah, kuwi dadi watu sing penting déwé. Iki penggawéné Gusti, mulané ya nggumunké tenan!” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 118:22-23).²⁰ En zij trachtten Hem te grijpen, want zij begrepen, dat Hij met het oog op hen die gelijkenis gesproken had. Maar zij vreesden de scharen, daar die Hem voor een profeet hielden, en zij lieten Hem verder ongemoeid en gingen weg. Toen de Farizeeën bijeen waren, vroeg Yeshua hen, zeggende: Wat dunkt u van de Mashiach? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden tot Hem: David’s Zoon. En Yeshua antwoordde hen en zeide: Hoe zeggen de schriftgeleerden, dat de Mashiach een Zoon van David is? David zelf heeft Hem Heer genoemd, want hij heeft door Ruach haQodesh [de Heilige Geest] over Hem in het boek der Tehilim [Psalmen] gezegd: “Aldus luidt het woord van de Heer tot mijn Heer: Zet u aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor Uw voeten!” **Surinaams:** “Masra ben taki na Mi Masra taki: Kon sidon na Mi leti anu sei, te Mi poti den feyanti fu Yu na ondro Yu futu leki wan futubangi!” **Hindoestaans:** “Prabhu hamár Prabhu se bolis: Áw Hamár dahina bagal baith jab talak Ham Tor dusman ke Tor gor ke tare na dharab!” **Javaans:** “Gusti ngomong marang Gustiku: Kowé njagonga nang tengenku, nganti tekan waktuné mungsuhmu pada tak telukké marang kowé!” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 110:1).²¹ Indien David de Mashiach dus ‘Heer’ noemt, hoe kan Hij dan zijn Zoon zijn? En niemand kon Hem daarop iets antwoorden en evenmin durfde iemand van die dag af Hem meer iets vragen.

Het Nieuwe Verbond

Pesach, de dag waarop het lam geslacht moest worden, kwam en Yeshua lag samen met Zijn Talmidim aan om de Sederavond te vieren. En Hij zeide tot hen: Ik heb vurig begeerd dit Pesach met u te eten, eer Ik lijd. Want Ik zeg u, dat Ik het voorzeker niet meer eten zal, voordat het vervuld is in het Koninkrijk G’ds. En Hij nam een beker op, sprak de B’racha uit en zeide: Neemt deze en laat hem bij u rondgaan. Want Ik zeg u, Ik zal van nu aan voorzeker niet van de vrucht van de wijnstok drinken, voordat het Koninkrijk G’ds gekomen is. En Hij nam een Matza, sprak de B’racha uit, brak het en gaf het hun, zeggende: Dit is Mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot mijn gedachtenis. Evenzo de beker, na de maaltijd, zeggende: Deze beker is het Nieuwe Verbond in Mijn bloed, die voor u uitgegoten wordt, want er staat geschreven: “Zie, de dagen komen, luidt het woord van Adonai, dat Ik met het huis van Yisra’el [Israël] en het huis van Yehuda [Juda] een Nieuw Verbond sluiten zal. Niet zoals het Verbond, dat Ik met hun vaderen gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: Mijn Verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik Heer over hen ben, luidt het woord van Adonai. Maar dit is het Verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord van Adonai: Ik zal Mijn Tora in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een G’d zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de Eeuwige: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord van Adonai, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.” (יְרֵמְיָהוּ Yir’m’yahu [Jeremia] 31:31-34).²²

Het lijden en sterven van Yeshua

Toen ging één van de twaalven, genaamd Yehuda Ish-Q’riyot [Judas Iskariot], naar de overpriesters, en hij zeide: Wat wilt gij mij geven? Dan zal ik Hem u overleveren. En zij stelden

hem dertig zilverlingen ter hand. Toen het nu morgen geworden was, namen al de overpriesters en de oudsten des volks het besluit tegen Yeshua om Hem te doden. En zij boeiden Hem, leidden Hem weg en zij leverden Hem over aan Pilatus, de stadhouder. Toen kreeg Yehuda [Judas], die Hem verraden had, berouw, daar hij zag, dat Hij veroordeeld was, en hij bracht de dertig zilverlingen aan de overpriesters en oudsten terug, en hij sprak: Ik heb gezondigd, onschuldig bloed verraden! Maar zij zeiden: Wat gaat ons dit aan? Gij moet zelf maar zien wat ervan komt! En de zilverlingen in de tempel werpende, verwijderde hij zich; daarop ging hij heen en verhing zich. De overpriesters namen de zilverlingen en zeiden: Wij mogen die niet in de offerkist doen, want het is bloedgeld. En zij namen het besluit daarvoor het land van de pottenbakker te kopen als begraafplaats voor de vreemdelingen. Toen werd vervuld hetgeen gesproken is door de profeet, toen hij zeide: *“En ik heb tot hen gezegd: Indien het goed is in uw ogen, geeft mijn loon, maar indien niet, laat het. Toen wogen zij mijn loon af: dertig zilverstukken. Maar de Eeuwige zeide tot mij: Werp dat de pottenbakker toe; een heerlijke prijs waarop Ik hunnerzijds geschat ben! En ik heb de dertig zilverstukken genomen en die in het huis van Adonai de pottenbakker toegeworpen.”* (זְכַרְיָה Zechar'ya [Zacharia] 11:12-13).²³

Nadat Yeshua werd overgeleverd begon Zijn lijdensweg gelijk geschreven staat: *“En na de tweeënzestig weken zal een Gezalfde (Hebreeuws: Mashiah!) worden uitgeroemd, terwijl er niets tegen Hem is.”* (דָּנִיֵּאל Dani'el [Daniël] 9:26).²⁴ *“Maar om onze overtredingen werd Hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg, maar de Eeuwige heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen neerkomen. Hij werd mishandeld, maar Hij liet Zich verdrukken en deed Zijn mond niet open; als een lam dat ter slachting geleid wordt, en als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij Zijn mond niet open.”* **Surinaams:** *“Ma a ogridu fu wi ben broko En skin, èn den sondu fu wi ben masi En. Aa strafu ben didom na En tapu, fu wi mu abi freide, èn den sorosoro fu En meki wi betre. Wi ala ben waka lasi leki skapu, ibriwan luku na a pasi fu en srefi wawan; ma Masra teki a pikado fu wi ala, hiti na En tapu. Di den ben pina èn fon En, A no ben opo En mofo leki wan lam, disi den tyari go na sraktibangi; èn leki wan skapu, disi tan tiri na anu fu a suma, disi koti en wiwiri, na so a no ben opo En mofo!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 53:5-7).²⁴

Yeshua heeft de straf op Zich genomen die wij allen hadden verdiend voor onze zonden: *“Om de overtreding van mijn volk is de plaag op Hem geweest! - A ben nyan a strafu fu a ogri du, disi mi pipel ben du!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 53:8).²⁵ De Romeinse soldaten nagelden Hem met Zijn handen en voeten aan het kruis, terwijl velen naderbij kwamen om Hem te bespotten: *“Want honden hebben Mij omringd, een bende boosdoeners heeft Mij omsingeld, die Mijn handen en voeten doorboren. Al Mijn beenderen kan ik tellen; zij kijken toe, zij zien met leedvermaak naar Mij!”* **Surinaams:** *“Bikasi dagu kon lontu Mi, èn a hipi fu den ogri suma lomboto Mi; den boro Mi anu nanga Mi futu doro. Mi kan teri ala den bonyo fu Mi; ma den de si asani, den de luku na Mi tapu!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 22:17-18).²⁶ Met Yeshua kruisigden zij ook twee misdadigers, één aan Zijn rechterzijde en één aan Zijn linkerzijde. Zo werd het schriftwoord vervuld, dat zegt: *“Omdat Hij Zijn leven heeft uitgegoten in de dood, en onder de overtreders werd geteld, terwijl Hij toch veler zonden gedragen en voor de overtreders gebeden heeft! - Fu di den ben teri En wanfasi nanga den ogri suma; na so A ben tyari furu suma sondu gowei, èn A ben tron a Borgu fu den ogri suma!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 53:12).²⁷

Toen de soldaten Yeshua gekruisigd hadden, namen zij Zijn klederen en maakten daarvan vier delen, voor iedere soldaat een deel, en Zijn onderkleed. Dit kleed nu was zonder naad, aan één stuk geweven. Zij zeiden dan tot elkander: Laten wij dit niet scheuren, maar erom loten, voor wie het zijn zal; zodat het schriftwoord vervuld werd: *“Zij verdelen Mijn klederen onder elkander en werpen het lot over Mijn gewaad! - Den prati Mi krosi, den na den makandra, èn fu Mi dyakti den hiti lot! - Usab hamár kapra apane me bāt leis, aur hamár kapra khátin juwa khelis! - Sandanganku diedum-edumké lan salinku dilotré!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 22:19).²⁸ Dit alles hebben de Romeinse soldaten gedaan. Ook de overpriesters spraken lastertaal tegen Yeshua samen met de oudsten en schriftgeleerden en deden precies hetgeen geschreven staat: *“Allen die Mij zien, bespotten Mij, zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd: Wentel het op de Eeuwige; laat die Hem verlossen, Hem redden, Hij heeft immers welgevallen aan Hem!”*

Surinaams: *“Ala suma, disi si Mi, de lafu èn spotu Mi; den opo den mofo, seki den ede, den taki: A ben poti ala En fertrow na Masra tapu; we, meki A yepi En, ferlusu En, efu A lobi En.”*

אֱלֹהִים) Tehilim [Psalmen] 22:8-9).²⁹ En van het zesde uur af kwam er duisternis over het gehele land tot het negende uur. Toen riep Yeshua met luider stem: אֱלֹהִים אֱלִי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי: Eli, Eli, lama azav'tani! Dat is: *"Mijn G'd, mijn G'd, waarom hebt Gij Mij verlaten? - Mi Gado, Mi Gado, fu sanede Yu gwe libi Mi? - Hamár Parmeswar, Hamár Parmeswar, tu Hamke káhe ke chor deile hai? - Duh Elohimku, duh Elohimku, kenèng apa Aku kok mbok tinggal?"* (אֱלֹהִים) Tehilim [Psalmen] 22:2).³⁰ Hierna zeide Yeshua, daar Hij wist, dat alles reeds volbracht was: Mij dorst!, opdat de Schrift vervuld zou worden: *"Ja, zij gaven Mij gif tot spijs, en lieten Mij in mijn dorst azijn drinken! - Gal den gi Mi fu nyan, èn asin den gi Mi fu dringi, di Mi ben dreiwatra!"* (אֱלֹהִים) Tehilim [Psalmen] 69:22).³¹ Er stond een kruik vol zure wijn; zij staken dan een spons, gedrenkt met zure wijn, op een hysopstengel en brachten die aan Zijn mond. Toen Yeshua dan de zure wijn genomen had, zeide Hij: Het is volbracht! En Hij riep met luider stem: Vader, *"in Uw hand beveel Ik Mijn geest! - Na Yu anu Mi de libi Mi yeye abra! - Ham ápan prán Tore háth me saup deila! - Aku masrahké nyawaku nang tanganmu!"* (אֱלֹהִים) Tehilim [Psalmen] 31:6).³² En toen Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest. En zie, de aarde beefde, en de rotsen scheurden. De Centurio [hoofdman] en zij, die met hem Yeshua bewaakten, zagen de aardbeving en wat er plaats had en zij werden zeer bevreesd en zeiden: Waarlijk dit was een Zoon G'ds. De soldaten dan kwamen en braken de benen van de eerste en van de andere, die met Hem gekruisigd waren; maar toen zij bij Yeshua gekomen waren zagen zij, dat Hij reeds gestorven was, en zij braken Zijn benen niet, opdat het schriftwoord vervuld zou worden: *"Hij behoedt al Zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken."* (אֱלֹהִים) Tehilim [Psalmen] 34:21).³³ Zo neemt Yeshua ook in dit opzicht letterlijk de plaats in van het lam dat met Pesach geslacht werd, waarover geschreven staat: *"Geen been zult gij ervan breken! - Den no sa broko no wan bonyo fu en! - Okar ekko haddi na tural já! - Balungé Dèkné blas ora ènèng sing bakal diremuk!"* (שְׁמוֹת) Sh'mot [Exodus] 12:46).³³ Maar één van de soldaten stak met een speer in Zijn zijde en terstond kwam er bloed en water uit. En die het gezien heeft, heeft ervan getuigd en zijn getuigenis is waarachtig en hij weet, dat hij de waarheid spreekt, opdat ook gij gelooft. Want dit is geschied, opdat schriftwoord vervuld zou worden: *"Zij zullen Hem (in het Hebreeuws staat hier: Mij) aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over Hem (wederom in het Hebreeuws: Mij) een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij zullen over Hem (Mij) bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene! - Den o luku a Wan di den dyuku! - Usab Oke táki je ke usab bhokis hai! - Wong-wong bakal nyawang marang wong sing wis dijojoh!"* (זְכַרְיָה) Zechar'ya [Zacharia] 12:10).³³ Toen het avond geworden was, nam een rijke man, Yosef [Jozef] genaamd, het lichaam van Yeshua van het kruis en legde het in zijn eigen graf, dat hij pas in de rots had laten uithouwen, en zo werd ook dit schriftwoord vervuld: *"Bij de rijke was Hij in Zijn dood, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft en geen bedrog in Zijn mond is geweest."* (יֵשׁוּעַ) Yeshayahu [Jesaja] 53:9).³⁴

Opstanding en heerschappij

Drie hele nachten en twee hele dagen lag Yeshua in het graf, maar nadat de derde dag aangebroken was, stond Hij op uit de dood, want er staat geschreven: *"Ten derden dage zal Hij Ons oprichten, en Wij zullen leven voor Zijn aangezicht."* (הוֹשֵׁעַ) Hoshea [Hosea] 6:2).³⁵ Na Zijn opstanding verscheen Hij Zijn Tal'midim [discipelen] meermaals, zegende hen en werd toen opgenomen in de hemel. Een wolk onttrok Hem aan hun oog en Hij ging zitten ter rechterhand van Zijn Vader, want: *"Aldus luidt het woord van de Heer tot mijn Heer: Zet U aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor Uw voeten."* **Surinaams:** *"Masra ben taki na Mi Masra taki: Kon sidon na Mi leti anu sei, te Mi poti den feyanti fu Yu na ondro Yu futu leki wan futubangi!"* **Hindoestaans:** *"Prabhu hamár Prabhu se bolis: Áw Hamár dahina bagal baith jab talak Ham Tor dusman ke Tor gor ke tare na dharab!"* **Javaans:** *"Gusti ngomong marang Gustiku: Kowé njagonga nang tengenku, nganti tekan waktuné mungsuhmu pada tak telukké marang kowé!"* (אֱלֹהִים) Tehilim [Psalmen] 110:1).³⁶ Ook de profeet Daniel getuigt hiervan in de beschrijving van Zijn visioen: *"Ik bleef toekijken in de nachtgezichten en zie, met de wolken des hemels kwam iemand gelijk een Mensenzoon; Hij begaf zich tot de Oude van dagen, en men leidde Hem voor deze; en Hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, natiën en talen dienden Hem. Zijn heerschappij is een*

eeuwige heerschappij, die niet zal vergaan, en Zijn koningschap is een, dat onverderfelijk is.” (דַּנִּיאֵל Dani'el [Daniël] 7:13-14).³⁷ Ooit werd aan Yeshua gevraagd: Zijt Gij het, die komen zou, of hebben wij een ander te verwachten? Nog steeds zijn er velen die met deze vraag zitten, maar Yeshua zelf geeft ons allen op deze vraag het antwoord: Dit zijn Mijn woorden, die Ik tot u sprak, toen Ik nog bij u was, dat alles wat over Mij geschreven staat in de Tora van Moshe [Mozes] en de profeten en de psalmen moet vervuld worden.³⁸ En het is vervuld, want wij hebben zojuist gelezen wat in al de heilige Schriften op Hem betrekking had. Indien wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis van G'd is meerder, want dit is het getuigenis van G'd, dat Hij van Zijn Zoon getuigd heeft. Wie in de Zoon van G'd gelooft, heeft het getuigenis in zich; wie G'd niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, omdat hij niet geloofd heeft in het getuigenis, dat G'd getuigd heeft van Zijn Zoon. En dit is het getuigenis: G'd heeft ons eeuwig leven gegeven en dit leven is in Zijn Zoon. Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon van G'd niet heeft, heeft het leven niet.³⁹ Aan u de keuze! Geloof ook u dat Yeshua de Mashiach is, waarvan Moshe en de profeten gesproken hebben? Ik geloof het met heel mijn hart en ik weet dat Yeshua nu bij Zijn Vader is, maar ik weet ook dat Hij spoedig zal wederkomen met grote pracht en heerlijkheid, want er staat geschreven: “*Zie, de Eeuwige Adonai zal komen met kracht en Zijn arm zal heerschappij oefenen; zie, Zijn loon is bij Hem en Zijn vergelding gaat voor Hem uit! Hij zal als een Herder Zijn kudde weiden, in Zijn arm de lammeren vergaderen en ze in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtkens leiden.*” (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 40:10-11).⁴⁰ Hij, die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom spoedig! - En, disi de taki densani disi, taki: Tru, Mi de kon esi! - U jaun i bát janáis hai, U bole hai: Ha, jarur, Ham haliye ábe! - Gusti sing ngekèki tembung mau kabèh ngomong ngéné: Tenan, Aku mesti ndang teka! Amen!

Werner Stauder

Noten:

¹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 3:17, Marcus 1:11, Lucas 3:22

² Marcus 1:1-4

³ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 1:23

⁴ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 2:6, יוחנן Yochanan [Johannes] 7:42

⁵ Lucas 1:30-33

⁶ Lucas 2:21

⁷ Lucas 2:22-24

⁸ Lucas 2:25-32

⁹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 2:16-18

¹⁰ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 2:13-15

¹¹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 4:15-16

¹² מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 8:16-17

¹³ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 11:2-6, Lucas 7:18-23

¹⁴ יוחנן Yochanan [Johannes] 8:12

¹⁵ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 13:34-35, Marcus 4:33-34

¹⁶ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 13:10 en 13-15

¹⁷ Lucas 4:16-22

¹⁸ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 21:1-11, Marcus 11:1-10, Lucas 19:28-44, יוחנן Yochanan [Johannes] 12:12-19

¹⁹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 21:12-14, Marcus 11:15-18, Lucas 19:45-46, יוחנן Yochanan [Johannes] 2:17

²⁰ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 21:42-45, Marcus 12:10-12

²¹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 22:41-46, Marcus 12:35-37, Lucas 20:41-44

²² מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:26-29, Marcus 14:22-25, Lucas 22:14-23

²³ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 26:14-15 en 27:1-10

²⁴ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:27-32, Marcus 15:16-20, יוחנן Yochanan [Johannes] 19:1-3

²⁵ 1 Petrus 2:21-24

²⁶ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:39-40, Marcus 15:29-30

²⁷ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:38, Marcus 15:27-28, Lucas 23:33, יוחנן Yochanan [Johannes] 19:17-18

- ²⁸ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:35-36, Marcus 15:24, Lucas 23:34, יוחנן Yochanan [Johannes] 19:23-24
- ²⁹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:41-44, Marcus 15:31-32, Lucas 23:35
- ³⁰ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:45-46, Marcus 15:33-35
- ³¹ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:48, Marcus 15:36, Lucas 23:36, יוחנן Yochanan [Johannes] 19:28-30a
- ³² מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:50, Marcus 15:37, Lucas 23:44-46, יוחנן Yochanan [Johannes] 19:30
- ³³ יוחנן Yochanan [Johannes] 19:32-37
- ³⁴ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:57-60
- ³⁵ מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 27:62-66, Lucas 24:1-9
- ³⁶ Filippenzen 2:8-11, עבריים Hebreëen 8:1, Kolossenzen 3:1
- ³⁷ Lucas 21:27, Openbaring 1:13 en 14:14
- ³⁸ Lucas 24:44
- ³⁹ יוחנן א' Yochanan alef [1 Johannes] 5:9-13
- ⁴⁰ חזיון Chizayon [Openbaring] 22:12-21